

DE NOORD-BRABANDER,

Staats- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTSPRIJS

Voor de Stad f 12,-
Franco per post .. . 14,-

DICERE VERUM QUID VETAT?

Horavits.

(Verschijnende driemaal ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag)

ADVERTENTIEN

15 cent de regel
behalve 35 cents regel.

De Directeur-Generaal

voor de

Zaken der Hervormde Kerk.

Het rescript, dat dezer dagen van de generale Directie voor de Zaken der Hervormde en andere eerediensten is uitgegaan, is eene der belangrijkste, welke misschien sinds 29 jaren door een der ministers ooit genomen is. Het omschrijft in duidelijke, sterk afgebakende kenteekenen de betrekking van den staat tot de kerk; en stelt zich dezen tot beginselen, waarnaar gemelde minister, in de behandeling van Kerkzaken, zich heeft te gedragen.

De Heer Moorrees predikant te *Wijk*, bij *Heusden* had c. s. een adres aan Z. M. opgezonden, waarin hij den Koning magt scheen toe te schrijven, om bevelen te geven in *Kerkelijke Zaken*.

Deze magt welke in de voormalige staatskerk zeer eigenaardig was, kon onder den veranderden regerings-vorm niet met de bepalingen der grondwet over een gebragt worden. Dit heeft niet belet, dat in het jaar 1816 ten deze nog een antecedent is gesteld; dat in strijd met de grondwet, echter algemeen door de betrokkenen erkend is geworden.

De minister, in het rescript dat hij den Heer Moorrees, ten antwoord op zijn adres, toezendt, wil de toenmalige aanmatiging der regering regtvaardigen uit de geheel bijzondere omstandigheden, die deze buitengewone tusschenkomst der regering hadden noodzakelijk gemaakt. Wij laten die bewering voor rekening van den minister; hetzij ons genoeg Zijne Exc. te hooren verklaren, dat *geene handeling van dien aard meer te pas kan komen*.

De regering, zegt hij, bezit geen *jus in sacra*; zelfs niet eepig *jus circa sacra* buiten de bestaande reglementaire verordeningen (der hervormde kerk?), en de algemeene bevoegdheid en verpligting der regering, om te waken voor de goede orde en veiligheid van den staat. Behoort er derhalve eene verandering gemaakt te worden, dan moet deze van de kerk uitgaan, dewijl zij alléén bevoegd is. De regering heeft bij dezelve niets te maken, dan toe te zien, wanneer daarop hare bekrachtiging gevorderd wordt, dat daarbij niets toegelaten wordt, strijdig met de grondwet, of met de rust en veiligheid van den staat.

Duidelijker kan de minister niet verklaren, dat voortaan *de kerk onafhankelijk zal zijn van den staat*. En ziedaar dan nu in ons

vaderland het beginsel gehuldigd, dat niet slechts voor de ware vrijheid der godsdienstige begrippen, maar ook nog voor de rust van den staat allernoodzakelijkst is.

Het verstooten van dit beginsel, de aanmatigingen, welke de vorsten zich veroorloofd hebben, om het terrein des staats op dat der kerk te willen overbrengen, zijn altijd zoovele gelegenheden, zoovele oorzaken geweest, waardoor zij de magt ondermijnden, die zij vermeenden uittebreiden. Iedere poging van dergelijke aanmatiging, is altijd de magtigste hefboom geweest, die men kon aanwenden om eerst wantrouwen, en daarop volgende ontevredenheid te veroorzaken.

Ontevredenheid, zoo die uit het verkrachten der godsdienst-regten ontstaat, wordt door het algemeen gedeeld; ook zelfs door diegenen, welke anderzins gewoon zijn hunne godsdienst weinig te beoefenen. Maar dit is niet het eenigste of het ergste gevolg. Er is geene ontevredenheid, welke de driften der volksmenigte zoo ligtelijk doet ontvlammen dan de godsdienstijver. Laat men die kanker der maatschappelijke orde eens wortel schieten, dan kan niets voor de toekomst borgspreken, dewijl de minste rede aanleiding geven kan tot eene spanning, die van dag tot dag klimmende, en zich van uur tot uur door den gehelen staat verspreidende, de materiele kracht des bestuurs verlamt, vrijdelt en vernietigt, en den Staat prijs geeft aan de toemeloze driften van eigen belang zoekende volksmenners, die den loeienden volksorkaan aanvuren, om dien tot resultaten te brengen, welke de volksmenigte niet beoogd had, maar dien evenwel de eenmaal losgelaten driften soms verre voorbij streven.

Ons geteisterd vaderland heeft de droevige vruchten van dusdanigen toestand moeten verduren. Geen wonder dus dat een naburig vorst, door die dure ondervinding, ten koste van anderen opgedaan, onderwezen, het voetspoor dat zijn overleden vader had ingeslagen verliet, om in den geest te handelen, welke het rescript kenmerkt, dat wij behandelen.

Ook onze ridderlijke vorst, dien wij te regt meermalen om zijne vrijzinnige begrippen roemden, heeft van het begin zijner regering getoond, dat zijn wijs doorzigt de resultaten dier beginselen van de oude regering nopens dit punt wist te waardeeren; en het rescript van den heer van *Zuylen van Nyevelt* is er het klaarblijkelijk bewijs van.

Wij zeggen daarvoor Z. M. den opregsten dank; en wij wenschen den minister geluk, die waarlijk, verlicht, staatkundig genoeg geweest is, om op zulke ronde wijze, aanmatigingen te laten varen, welke sinds de hervorming de meeste staatmannen verblind hebben en nog verblinden.

Wij twifelen er niet aan of het land zal er de rijke vruchten van inoogsten.

TURKIJE.

KONSTANTINOPEL den 6 Julij. De onaangename positie, waarin zich Sir Stratford Canning bevond tegen over de Porte, de overtuiging dat er niets meer van het Turksch gouvernement zoo als het nu is, te verkrijgen is, zonder buitengewone maatregelen in het werk te stellen, gevoegd bij den tegenzin dat hem het gedrag inboezemt, waarmede Turkije tot nu toe al zijne handelingen ten voordeele der christenen heeft weten te doen wankelen, hebben hem doen besluiten, naar men verzekert, om zijnen post neder te leggen en zijne terugroeping naar Engeland te verzoeken. Eene andere omstandigheid zoude echter veel toegebragt hebben, meer nog dan deze voorgaande redenen om hem dit besluit te doen nemen: het is dat de denkbeelden van het kabinet van St. James betrekkelijk de staatkunde die men in het Oosten te volgen heeft, eenklap eene geheel andere wending dan te voren schijnen genomen te hebben. Men gelooft te Londen, dat Engeland alle nieuwe complicatie moet vermijden, en dien ten gevolge wat er ook gebeure de Sijrische kwestie in der minne moet zien te eindigen.

--CONSTANTINOPEL, 7 Julij. De onderhandelingen over de Turksch-grieksche kwestie zijn in den laatsten tijd met veel kracht doorgezet, en alles kondigt aan, dat deze gewigtige zaak op het punt is, eene voldoende oplossing te erlangen, dank zij der gedienselijke tusschenkomst der Europeesche mogendheden.

De Porte heeft de vestiging der niet geautoriseerde drukkerijen verboden. Het laat alleen de drukkerijen van de Grieksche en Armeniaansche patriarchen en nog eenige anderen welke daar bekend zijn toe. In het bijzonder heeft den franschen gezant uitgenoodigd de werkzaamheden van twee drukkerijen te doen staken, welke aan franche onderdanen toebehoorende, zich hebben gevestigd, zonder veroordeeld te worden te vragen.

-- In eene Correspondentie van Alexandria wordt gemeld, dat de onderkoning eene nieuwe vestiging van troepen heeft uitgeschreven, welke niet weinig sensatie, vooral ten platten lande heeft veroorzaakt. Men weet niet, waaraan men dezen maatregel moet toeschrijven, te minder, daar men verwacht had, dat *Mehemet-Ali* integendeel een aantal der troepen zoude ontbonden hebben, welke hij tot dusverre noodeloos onder de wapenen gehouden heeft.

-- De Porte heeft stellig aan den Gezant van Denemarken geweigerd, eene firman te verzoeken, voor de vrije binnenkomst van het Fregatschip.

deft Kroonprins voert. Dit baart des te meer verwondering, daar zich op dit oogenblik in den Bosphorus vier oorlogschepen van vier groote Mogendheden bevinden, als van Engeland, Frankrijk, Oostenrijk en Rusland.

Het schijnt zich te bevestigen, dat Sir Stratford Canning zijne terugroeping, of eene blokkade der kusten van Syrië geëischt heeft, tot dat de Porte zou zijn toegetreden, tot de vorderingen der mogendheden, nopens de zaken van den Libanon.

DUITSCHLAND.

STUITGART den 22 Julij. Het congres der douanen trekt bij voortdurend de aandacht van het publiek. De Heer Wheaton, ambassadeur der vereenigde Staten bij het hof van Berlijn, volgt met groote zorg alle discussien van het congres over den toestand van den handel en nijverheid van Duitschland.

De engelsche ambassadeur, sir Georges See zal te Londen eene voor zijn land gunstige tijding te melden hebben; want het congres schijnt niet geneigd om de regten op de katoenen garens te leggen, niettegenstaande de dringende eischen der voorstanders voor den katoenhandel, die alhier in deputatie zijn aangekomen.

Pruissen vreest dat de aanneming van dezen maatregel hetzelfde langzamerhand in het prohibitief systema zal slepen, of ten minste in het systema van bescherming, terwijl de gronddenkbeelden van het tarief der vereeniging op eene zuiver fiscale grondslag rust.

-- Bijzondere tijdingen uit Polen houden in, dat gedurende het verblijf van den Koning van Pruisen te St. Petersburg, de Keizer ter gelegenheid der verjaring zijns huwelijks, uit eigen beweging gratie verleend heeft aan alle pruisische onderdanen, die ten gevolge van den smukkelhandel veroordeeld zijn, naar Silesie verbannen te worden. Men heeft aanstonds bevelen afgezonden, om hen in vrijheid te stellen.

Men beschouwt dezen maatregel als het gevolg van de zucht van Nicolaas om de vriendschapsbanden tusschen Rusland en Pruisen al nauwer en nauwer toe te halen.

SPANJE.

-- De bisschop van Placencia, van wiens regts-geding wij in onze vorige nummers spraken, is tot 2 jaren opsluiting en in de kosten veroordeeld. Kan de tyrannie verder gaan, dan dat men eenen bisschop veroordeelt, alleen om dat hij de vrijheid, genomen heeft, den regent vertogen in te dienen, tegen het schenden der regten van de kerk. De Turken ja, zouden meer gevoel van regtvaardigheid bezitten; en zoo er iemand in het beschaafde Europa gevonden werd, die zulke handelingen kan goedkeuren, zoude het de keizer Nicolaas aller Russen moeten wezen.

FRANKRIJK.

-- Z. H. heeft den abt Theodore Ratisbonne, broeder van den onlangs bekeerden Ratisbonne, bekleed met de orde van den H. Silvester, als een blij zijner goed keuring van het leven van den H. Bernardus, dat deze geleerde priester in het licht heeft gegeven.

-- De openings-rede des konings ondervindt meestal goed keuring. De *Presse* zegt er onder anderen dit van:

„Wat wij bovenal in de woorden des konings pryzen zullen, is hun diep godsdienstig karakter. Het is mischien voor den eersten keer, dat, in eene plegtigheid van dezen aard de naam van God openlijk is aangeropen. Dit is een goed voorbeeld, dat ons van eene hooge zijde gegeven wordt. Gewent het volk zijne gedachten hemelwaarts te stieren: het zal in deze oefening eene gelatenheid putten, welke de politieke passien dagelijks moeilijker maken; en wanneer het zien zal, dat zij, die voor de grooten en gelukkigen der aarde doorgaan, zich eerbiedig voor de schrikkelijke slagen, die hun treffen, buigen, zal het ook leeren zijne eigene rampen geduldiger te verdragen.”

-- PARIJS 27 Julij. De kamer der gedeputeerden is overgegaan tot het verkiezen der Presidenten harer bureaux. Deze keuzen zijn zeer ten gunste

van het ministerie uitgevallen. Van de 9 presidenten heeft de oppositie er slechts twee kunnen doen benoemen.

PARIJS 28 Julij. De laatste reis van den Hertog van Orleans in het departement der Vosgen zal een onvergankelijk aandenken achterlaten. Onder de duizende trekken van goedaardigheid en edelmoedigheid, die dezen prins zoo beminnelijk maakten, verhaalt men de volgende: In een klein dorp niet ver van Epinal, traden de Hertog en de Hertogin van Orleans op zekeren morgen eene kleine herberg binnen, waar zij tot hun ontbijt kregen, zwart brood en melk voor de prinses, en zwart brood en een versch ei voor den prins. Na dezen schralen maaltijd, die in vrolijkheid, met goeden eetlust en op eene zeer zindelijke tafel geschiedde, vroeg de hertog van Orleans aan de waardin, hoeveel hij moest betalen. -- 12 stuivers mijnheer. -- Ziehier 80 francs; zeide de prins. -- Maar, mijnheer, hebt gij dan niet gehoord dat ik 12 stuivers gezegd heb. -- Dat heb ik zeer wel gehoord zeide de Hertog; maar mijn ontbijt en dat van de Hertogin kosten mij altijd 80 francs; het is dus billijk dat ik die u ook geve. -- O, mijn hemel, zijt gij de Hertog van Orleans, en is deze schoone damo uwe vrouw; ik dacht hieraan niet! Als ik het geweten had, zou ik een tafellaken over de tafel gelegd en aan uwe vrouw eene witte kom gegeven hebben.

-- Men meldt uit Schwerin van den 19 Julij, dat het hof den rouw heeft aangenomen voor zes weken, ter gelegenheid van den dood des Hertogs van Orleans.

-- Den 27 des morgens heeft de uitdeeling van levensmiddelen plaats gehad, waarmede bij elke verjaring der julij dagen van 1830 de armen der hoofdstad begiftigd worden. Dit jaar werd dezelve verdubbeld door den dood van Z. K. H. den Hertog van Orleans.

-- Terwijl geheel Frankrijk het zoo smartelijk verlies dat zij geleden heeft betreurt, storten de Afrikanen die Parijs bewonen, even bittere tranen, en zij, allen die zoo dikwijls de welwillende bescherming der Koninklijke Familie ondervonden hebben, dragen onophoudelijk de vurigste gebeden voor de rust der ziel van Z. K. H. op. Uit aller naam hebben de twee afrikaansche priesters de Heeren Boilat en Frisoil, op maandag den 25, het heilig sacrifice der mis in de Koninklijke kapel van Neuilly voor het lijk van Z. K. H. aan God opgedragen, een groot getal hunner landgenooten van beider sexe waren terzelter tijd bij de lijkplegtigheid; die in de kerk van St. Sulpice geschiedde, tegenwoordig. Met genoegen melden wij dat de Afrikanen zich bij alle omstandigheden dankbaar toonen. Men herinnert zich nog, dat na den aanslag van den 15 October 1840, waarvoor de koning door de voorzienigheid beschermd werd, de drie afrikaansche priesters een gehoor bij Z. M. verkregen hebben, en de abt Moussa, die zich thans in Senegal bevindt, de eer heeft gehad om in tegenwoordigheid van den Koning en der geheele Koninklijke familie, de heilige offerande in de Koninklijke kapel van Fontainebleau aan God op te dragen. --

-- De paters van Jerusalem welke deze dagen te Parijs zijn aangekomen, hebben zich naar Neuilly begeven. Op bevel der koningin is een hunker in de kapel toegelaten, om er het heilig misoffer op te dragen.

-- Het bevestigt zich al meer en meer, dat het voorstel van het gouvernement over het regentschap geef en gaaf al worden aangenomen. De heer Thiers met de zijnen zal zich bij de dynastie aansluiten. Ook de republikeinen, welke zich onder de vanden van den heer Odilon-Barrot ophielden, hebben in vergadering besloten geen amendement voor te dragen, noch in het adres noch in de wet over het regentschap.

Desniettemin stellen sich beide deze partijen voor het ministerie nog in deze zitting omver te werpen. De heer Barrot oordeelt dat men zulke voor de wet op het regentschap gestemd wordt, behoort te ondernemen; de heer Thiers in tegen-

deel vindt het voorzigtiger dit eerst na de afsluiting te doen.

Eenige gedeputeerden van de uiterste linker zijde schijnen voornemens te zijn, in de kamer de theoriën van den *National* en de *Gazette de France* op het tapijt te brengen; namelijk dat het vraagpunt van het regentschap alleen door een plegtig appel van de natie kan beslist worden.

NEDERLANDEN.

Men verneemt uit Leeuwarden, dat in den vroegen morgen van den 27 Julij aldaar brand ontstond in een der menigvuldige kramen, welke ter gelegenheid der kermis zich aldaar bevonden. Alle kermis kramen welke zich op dat punt bevonden, ruim 30 in getal, zijn met al hare kostbaarheden verbrand, slechts ééne uitgezonderd. Gelukkig heeft de aangebragte hulp belet, het vuur, dat reeds tot enkele huizen was overgeslagen, verderen voortgang maken! Eene kollekte, ten behoeve der afgebrande kramers gedaan, heeft de ruime som van f 4500 opgebracht.

Volgens de jaarlijksche verslagen wegens den toestand der verschillende provincien des Koninkrijks, die in de laatste vergadering van de Staten dier provincien zijn uitgebragt, bedroeg de bevolking op den eersten Januarij 1842:

In de provincie Noord-Brabant	375,221 zielen.
„ Gelderland	351,109 „
„ Zuid-Holland	535,219 „
„ Noord-Holland	453,187 „
„ Zeeland	152,694 „
„ Utrecht	146,651 „
„ Vriesland	232,712 „
„ Overrijssel	202,854 „
„ Groningen	180,270 „
„ Drenthe	75,703 „
in het hertogdom Limburg	194,018 „

Bedragende alzoo, volgens deze berekening de geheele bevolking van het Koninkrijk der Nederlanden op 1 Januarij jl. 2,899,633 zielen. Volgens de tienjarige volkstelling bedroeg diezelfde bevolking op 1 Januarij 1840 2,860,450 „

Hetgeen dus in twee jaren eene vermeerdering aanduidt van 39,188 zielen.

Hierbij verdient opmerking, dat de vermeerdering in die twee jaren ongetwijfeld grooter is, daar in de getallen, die in de onlangs uitgebragte verslagen der provinciale Staten voorkomen, niet overal de garnizoenen begrepen zijn. De manschappen van Zijner Majesteits zeemagt, die op de schepen en vaartuigen van oorlog op 1 Januarij 1840 waren ingescheept, waren ook in de telling van dat jaar niet begrepen. Hun aantal bedroeg toen 5,299.

-- Het rescript van den Directeur-generaal van de hervormde eeredienst, waarvan wij hier boven spraken is van deze navolgende inhoud:

„ De Minister van Staat, belast met de generale directie voor de zaken der Hervormde Kerk, enz.,

„ Ontvangen hebbende het aan Z. M. den Koning geadresseerd en door Hoogstdezelve, bij kabinets-order van den 30 Junij ll. n°. 12, aan hem gerevoveerd adres van de Prédikanten B. Moortrees, te *Wijk* (in het land van *Hensden*) en C. D. Louis Bahler, te *Aulst*, daarbij overleggende afschrift van een door hen in vereeniging met een groot aantal andere personen, van de algemeene Synode der Hervormde Kerk ingezonden protest tegen het besluit dier Kerkvergadering van het vorige jaar, op het toen door hen aangeboden adres, en verzoekende dat Z. M. de Synode op dat besluit doet terugkomen, of wel zelve de noodige verordeningen bevele, ten einde de Hervormde Kerk op den quaden voet worde hersteld, en allen, die daaraan afwijken, uit dezelve uitgaan;

„ heeft goedgevonden: „ Vooreerst, aan de adresanten bij deze te keuren te geven:

„ Dat zij in dwaling verkeeren, wanneer zij zoo als uit het slot van hun adres schijnt te blijken, mogten vermoenen, dat de Hooge Regering bevoegd zou zijn aan de Algemeene Synode bevelen te geven, om de hangende kerkelijke geschillen

in dezen of genen geest te beslissen, of wel, die zelve door verordeningen af te doen;

» Dat, wel is waar, de thans bestaande inrigting der Hervormde Kerk (waarvan de verdere inwerking zijde kerkelijke reglementen een gevolg zijn) in de maand Januarij van het jaar 1816, naar aanleiding van de toenmalige geheel bijzondere omstandigheden, tot stand is gekomen door overleg van de Hooge Regering van dien tijd met de Kerk, maar dat, door deze buitengewone tusschenkomst van den Staat het Hervormd Kerkbestuur eenmaal gevestigd en sedert eene reeks van jaren algemeen erkend zijnde, geene handeling van dien aard meer te pas kan komen,

» Dat het noch met de bepalingen der Nederlandsche Grondwet, noch met de bedoelingen der Regering zou overeenkomen, dat dezelve zich eenig *ius in sacra* zoude aanmatigen, noch zelfs eenig *ius circa sacra* uitoefenen, buiten de bestaande reglementaire verordeningen, en de algemeene bevoegdheid en verplichting der Regering, om te waken voor de goede orde en de veiligheid van den Staat;

» En dat, mitsdien, alle veranderingen in de bestaande kerkorde voortaan alleen van de Kerk kunnen uitgaan, en dus derzelve hoogste Vergadering uitsluitend bevoegd is om, indien zulks noodig mogt bevonden worden, volgens de bestaande reglementen de vereischte maatregelen te nemen, of ook, wanneer het belang der Kerk verandering dier reglementen vordert, daartoe, na rijp beraad en wettig kerkelijk overleg, te besluiten, buiten eenigen invloed der Hooge Regering, die, wanneer hare bekrachtiging daarop vervolgens gevorderd werd, alleen zou hebben toe te zien, dat daarbij niets toegelaten werd, strijdig met de Grondwet of met de rust en veiligheid van den Staat;

» Ten andere, het voorschreven adres te doen toekomen aan de Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk, als de wettig bestaande kerkelijke autoriteit; ten einde in deze, naar bevind van zaken, te handelen:

» Zullende, benevens voorschreven adres in *originali*, afschrift dezer worden gezonden aan de voornoemde hooge Kerkvergadering:

» Als mede gelijk afschrift aan den heer B. Moorrees, Predikant te *Wijk*, bij *Heusden*, tot informatie en narigt van hem en zijne mede-adressanten.

« 's Gravenhage den 1 Julij 1842. »

De *Staats-Courant* heeft een Koninklijk Besluit medegedeeld, gedagteekend 13 dezer, bevelende dat de Koninklijke Akademie ter opleiding van Burgerlijke Ingenieurs, enz., te Delft, ook zal worden dienstbaar gemaakt tot het geven van een voorbereidend onderwijs aan degenen, die zich bestemmen voor de burgerlijke dienst in Nederl. Indie. Tot dat einde zal aan die Akademie worden toegevoegd een hoogleeraar voor de Oostersche taal, land- en Volkenkunde. De uitgaven, voor de opleiding der O. I. ambtenaren gevorderd, zullen aanvankelijk uit de koloniale fondsen worden gekweten, en later ten laste der Akademie zelve worden gebracht, zoodra hare inkomsten de uitgave overschrijden.

— De Staatsraad Gouverneur der provincie Noord-Holland heeft bij publicatie van den 27 dezer bekend gemaakt, dat Z. M. de Koning, voor de eerste maal na Hoogstdezeszelfs trouwbestijging, aan het gedeelte der genoemde provincie, benoorden het IJ gelegen, een bezoek zal geven, en dat tijdstip het daartoe bepaald is op den 3 Augustus aanstaande en drie volgende dagen.

Omtrent de reis-route van Z. M. verneemt men het volgende: Woensdag den 3, vertrek van 's Gravenhage ten 5 ure des morgens; aankomst te Alkmaar ten 10 ure, vertrek van Alkmaar ten 2½ ure; aankomst aan den Helder 5½ ure; nachtverblijf in 's Koning jagt Batavia. Donderdag den 4, aankomst op Texel ten 6 ure des morgens; terugkomst aan den Helder ten 12 ure, aankomst te Medemblik ten 6 ure. Vrijdag den 5, vertrek van Medemblik ten 8 ure; aankomst te Enkhuizen ten 10 ure; vertrek van Enkhuizen ten 11 ure; aankomst te Hoorn ten 1 ure; nachtverblijf te Hoorn. Zaterdag

den 6, vertrek van Hoorn ten 6 ure des morgens; aankomst te Edam ten 8 ure; vertrek van Edam ten 9 ure; aankomst te Monnikendam ten 9½ ure; vertrek van daar ten 10½ ure; aankomst te Purmerende ten 11½ ure; vertrek van Purmerend ten 12½ ure; aankomst te Zaandam ten 1½ ure; vertrek van Zaandam ten 4 ure des namiddags.

— Den 20 dezer is te Heereveen eene nieuwe kerk ingewijd. Deze indrukmakende plegtigheid is door Z. Doorluchtige Hoogwaardigheid Mgr. den Bisschop van Curium verrigt geworden, bijgestaan door eene talrijke geestelijkheid, in het vercerend bijwezen van den gouverneur der provincie en der verschillende plaatselijke autoriteiten.

HEYTHUYZEN 18 Julij 1842. De dag van heden was voor onze Roomsche Katholijken een dag van Zalving en godsvrucht ter gelegenheid der toediening van het H. Sacrament des Vormsels door Mgr. den wel Hoogw. Heer *Paredis*, Bisschop van Hiene, Ap. Adm. van het Vicariaat van Limburg enz. aan onze geloovigen en die der aangrenzende gemeenten van Roggel, Bleyel, Baeten, Leverby, Neer-Buggenaar, Haelen, en Nunheim. In den vroegen morgenstond reeds was de menigte werkzaam om de 16 met groen en bloemen versierde praalbogen nog met schitterende kroonen en jaarschriften op te touwen; omstreeks zeven ure onder het geleide eener schoone uitgedoschte calvalcade naderde Zijne Hoogw. welke door onze en andere gezegde gemeenten in heerlijken optogt bij het stamhuis van de aloude familie Scheijven onder het luiden der klokkenafgehaald werd.

Na eene korte en hartelijke aanspraak van den Eerw. Heer P. van der Zandt Pastoor onzer gemeente, trad Zijn Hoogw. onder het gehemelte, en toog in de volgende orde door de groene dreef van Mastboompjes, en praalbogen naar de kerk: 1° een der Priesters in zijn priesterkleed droeg tusschen twee Acoliten de vaan; 2° De Vormelingen; 3° Het broederschap van St. Nicolaas met hunne vaandels en banieren; 4° een talrijke priesterschaar; 5° vier kleine Meisjens, voorafgegaan door 12 in 't wit gekleede bruidjes, dragende ieder een vaantje waarop in verschillende letters de 12 vruchten des H. Geestes gedrukt stonden, onder het geleide van den braven godsdienstigen onderwijzer F. Verscheuren; 6° voor het gehemelte de Eerw. pastoor met den Zeer Eerw. Heer Janssen, Deken van de stad Weert, aan de linker zijde de Eerw. Heer Boermans, Secretaris van Mgr. en achter Mgr. den Bisschop, volgde de menigte der geloovigen. Aan de deur des tempels gekomen trok Mgr. onder den welluidenden zang: *Eccs Sacerdos magnus*, met den ganschen stoet de kerk in: plaatste zich na een kort gebed onder eenen schoonen met tapijt versierden troon, waaronder zijn wapen met jaarschriften prijkte. Terstond na de Misse en Vorming, hield de Wel Eerw. Heer Secretaris Boermans eene korte maar zalvende rede over het geluk dat de vormelingen was te beurt gevallen, en ten slotte deed de Wel Eerw. Heer H. van Kessel Pastoor te Meyel eene schoone uitgebreide Redevoering; waarin hij de uitwerksels des H. Vormsels bondig ontwikkelde en sloot met eene waarschuwing aan de jeugd voor de gevaren des tijds. Ruim twaalf ure was de plegtigheid afgelopen, en men geleide Mgr. naar de Pastory, die met eenen buitengewonen kunstvollen cereboog in gothischen stijl versierd was. De plegtigheden van dezen dag eindigden met eenen vrolijken gullen maaltijd.

PROGRAVINA

VAN HET

PROVINCIAAL GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN

IN

NOORD-BRABAND.

Het PROVINCIAAL GENOOTSCHAP VAN KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN IN NOORD-BRABAND heeft op Donderdag den 14 Julij H., in het Gebouw *Casino* te 's Hertogenbosch, deszelfs tweede Algemeene Vergadering gehouden en besloten, de volgende Prijsvragen voor het jaar 1843 uit te schrijven:

I. Eene Geschied- en Heftkundige beantwoording der vraag:

Waren de Hertogen van Brabant grondheeren der Inculde Gronden in de zoogenamde Hertogsdorpen in Noord-Brabant?

Bij de beantwoording dezer vraag verlangt het Genootschap, dat zoo veel mogelijk al de op dit onderwerp betrekking hebbende diplomata, van de achtste af tot en met de vijftiende Eeuw, worden getoetst, opdat daaruit blijke, op welken grond de Hertogen van Brabant, uit het Bourgondische Huis, *facto*, de Grondheerlijke Regten hebben uitgeoefend.

II. Daar de Heeren VAN ARKEL in onze Vaderlandsche Geschiedenis vaak eene belangrijke rol gespeeld hebben, en men tot dus verre slechts stuksgewijze bezit, wat tot hen betrekking heeft; vraagt men:

Eene geschiedenis der Heeren VAN ARKEL, van den vroegsten tijd tot op de vernietiging van derselver Heerschappij onder JACOB VAN BEYEREN, met vermelding van derselver oorlogen, verbindingen, enz.

III. Eene geschiedkundige verhandeling over de Kimbren, uit de schriften der Ouden oordeelkundig opgemaakt.

De antwoorden op deze vragen moeten:

1°. Door eene andere hand, dan die des schrijvers, in het Nederduitsch, Hoogduitsch, (mits met eene Nederduitsche letter) Fransch of Latijn geschreven en voorzien zijn van eene zinspreuk, welke eensluidende geplaatst behoort te worden op een bij het antwoord te voegen verzegeld Briefje, waarin de eigenhandig geschreven Naam en Woonplaats des Schrijvers.

2°. Uiterlijk voor den eersten Januarij 1844, vrachtorij worden bezorgd ten Huize van den Secretaris van het Genootschap, te 's Hertogenbosch; Terwijl voor het meest volledige en voldoende antwoord op elk dezer vragen, de gouden Medaille van het Genootschap, ter innerlijke waarde van honderd en vijftig gulden wordt uitgelooft.

Voorts zijn tot Leden van het Genootschap verkozen, de Heeren:

G. Graaf VAN LEMBURG STIRUM, Generaal-Majoor.

P. DIEMAN, Directeur der Koninklijke School voor Nuttige en Beeldende Kunsten.

Jonkheer Mr. H. B. MARTIN VAN GEFES, Praktiseerend Advokaat, allen te 's Hertogenbosch.

P. KUYPER, te Ginneken.

Jonkheer L. VAN SASSE VAN YSSELT, Lid der Tweede Kamer der Staten-Generaal, te Bozmeer.

Jonkheer Dr. B. DE JONGE, hoogleeraar.

Mr. S. DE WIND, Vice-President van het Provinciaal Gerechtshof van Zeeland.

C. A. RETRAAN MACARE, Bestuurder van het Zeeuwsch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen; allen te Middelburg.

Dr. J. A. DE RAN, Lid der Provinciale Staten van Noord-Brabant, te Bergen-op-Zoom.

B. J. MUTSAERS, Lid der Provinciale Staten van Noord-Brabant, te Tilburg.

LE MIK, Grondeigenaar, te Udenhout.

A. KAPPELHOFF, Heelmeester, te Amsterdam.

F. DES TOMBE, Controleur van 's Rijks Belastingen, te Heusden.

Ten slotte heeft het Bestuur van het Genootschap in deszelfs Vergadering, gehouden den 13 Julij H., geoordeeld, de zilveren Medaille van het Genootschap te moeten toekennen:

1°. Aan den Schrijver van de, met het Motto:

Door oplettendheid en ijver kan men reeds rampen voorkomen. ingekomen antwoord op de eerste in 1838 uitgeschreven Prijsvraag, luidende:

» Daar onderscheidene Rupsen-soorten als de *Pap-Ring-* en zoogenamde *Processie-Rups*, Periodiek en telkens gelijktijdig verschijnen, zoo wordt hieraan de rede gevraagd; alsmede eene opgave van het geschikst en tevens minst kostbaar middel om dit onheil te voorkomen, althans tegen te gaan.

2°. Aan den Schrijver van de, met het Motto:

» *Historia omnium et progressibus et sensibus conuenit, ab omnibus intelligitur, omnibus placet et tenet omnes.* Ingezonden verhandeling op de tweede in 1840 uitgeschreven Prijsvraag, waarbij verlangd werd:

Eene levensgeschiedenis, van MAARTEN VAN ROSSUM, voornamelijk met betrekking tot de tegenwoordige

Provincie Noord-Brabant; met eene nauwkeurige
aanwijzing van zijn verblijf en correcties in dat
Gewest.

De Schrijvers dier verhandelingen worden derhal-
ven uitgenoodigd, om vrijheid te verleenen tot het
openen hunner Naambriefjes in de Vergadering van
het Bestuur, op dat hun later in de eerstkomende
Algemeene Vergadering de toegedachte zilveren
Medailles plegtig mogen worden uitgereikt.

's Hertogenbosch,
den 18 Julij 1842.

De SECRETARIS van het Genootschap
van Kunsten en Wetenschappen in
Noord-Brabant,

Mr. J. D. W. Pape.

Ingezonden Stukken.

B., 25 Julij 1842.

Mijnheer de Redacteur!

Zeer stellig zult UEd. onze landgenoten eene gorde
dienst bewijzen, door het onderstaande in Uw Zeer
geacht, en meer en meer gelezen wordend dagblad,
eene plaats in te ruimen. Wantoor wij nagaan
dat een landje van 2,800,000 inwoners, belast is
met een schreeuwend hooge begrooting, van ruim
een en zeventig milioenen guldens, zegge f 71,000,000,
dan zou men immers van eene brave regering mo-
gen verwachten, dat zij alles zoude aanwenden,
wat tot bezuiniging aanleiding kan geven; juist het
tegendeel heeft plaats; telkens worden er nieuwe
verkwistingen gedaan; of zou de begrooting van
oorlog welke f 12,000,000 bedraagt, voor geen
aanzienlijke vermindering vatbaar zijn, en hieraan
worden telkens nieuwe verkwistingen gedaan, het-
welk uit het onderstaande zal blijken.

Bij besluit van den 1. Augustus 1841, N°. 50,
zijn er regiments kinderen aangesteld, laat ons eens
nagaan wat die 208 kinderen het land kosten. Arti-
kel 2 van genoemd besluit luidt aldus:

Tot het onderhoud van ieder regiments kind,
zullen voor soldij 25 cents per dag, op de monster-
rollen aan het Rijk in rekening worden gebracht.

Tabelle houdende aanwijzing van de korpsen,
waarbij regiments kinderen zullen worden aange-
nomen.

OMSCHRIJVING DER KORPSEN.	AANTAL KINDEREN per.	
	KOMPAGNIE of ESCADRON.	WAPEN.
Het regiment grenadiers...	1	8
Het regiment jagers.....	1	8
De 16 regimenten infanterie	1	160
De 6 regimenten kavalerie..	1	24
		bij het 1. en 2. regiment.
De 3 regimenten artillerie..	1	28
		bij het 2 regim. 15
Het regim. rijdende artillerie.	1	7
Het korps Mineurs en Sappeurs	1	4
Het korps pontoniers.....	1	1
Het algein. depot d. landmagt.	1	11
TOTAAL.		208.

Mij bekend

De Directeur Generaal van Oorlog.

(get.)

L. I. S. t.

Voor eensluidend afschrift.

De Secretaris Generaal bij het Departement van Oorlog.
(get.)

P. Scheffers.

Deze regiments kinderen kosten alzoo aan't Rijk,
iederden dag f 66,50, zij kosten alzoo ieder jaar de
zeer aanzienlijke som van f 24,272,50. En nu
vraag ik aan alle opregte Nederlanders met de hand
op het geweten of dit geen geld verkwisting is?
en of een gouvernement zot maar met het geld van
onze brave medeburgers mag omspringen? vooral
daar wij zoo diep onder de schulden zuchten.

UEd. boetendige Leser.

GETROUWD

P. J. REYNE
Med. Doct.

en
R. M. A. RUYSS

Rocantstein

26 Julij 1842.

Eenige Kennisgeving.

Getrouwd

G. SMELT

Wed. naar van M. C. G. STALLIKMAN

M. C. SCHILLEMANS.

Oostbeek

1 Augustus 1842.

Eenige Kennisgeving.

Heden nacht overleed plotseling aan
de gevolgen eener beroerte, na voorzien
te zijn van de H. H. Sacramenten onzer
moeder de H. Kerk, de Zeer Eerwaar-
dige Heer W I L H E L M U S J O -
S E P H U S S U Y S Roomsche Ka-
tholijk Pastoor en Deken dezer
Stad.

J. VAN BEEK Kapellaan.

Uit naam der familie.

Eindhoven,
den 27 Julij 1842.

Heden ochtend omstreeks 8 ure overleed
na eene langdurige ziekte tot mijne en
mijner 5 kinderen bittere smart, mijn waarde
Echtgenoot, WOUTERUS VAN DER
S T E E N, in den Ouderdom van ruim 52
jaren na voorzien te zijn geweest van de laatste
heilige Sacramenten onzer moeder de heilige
Kerk.

De Wed. W. VAN DER STEEN.
Geb. A. VAN HEESBEEN.

's Bosch,
26. Julij 1842.

ER WORDT

te Koop aangeboden.

Een KARRETJE op VEEREN,
met LEEREN KAP niet min-
der dan NIEUW, tegen een
billijke prijs, te bevragen bij A. P. SMITS,
Mr. Zadelm. op de Pensmarkt tegen over
het Stadscoffijhuis.

De Notarissen GERLACH
en VAN DRONGELEN,
hebben voor hunnen princi-
paal provisioneel Verkocht,
de navolgende ONROE-
RENDE GOEDEREN
onder Hedel, Kanton Bommel

Provincie Gelderland gelegen, als:

1e Koop.

HUIS, SCHUUR, ERF, BOOM-
GAARD, BOUWLAND en
HAKHOUT, genaamd de Woord,
groot te zamen 5 Banders, 48 Roeden en 90
Ellen.

Nog 2 Jaar in huur voor f 700. --
jaarlijksch.

De Inzet of provisioneele koopsom be-
draagt..... f 8900.--

2e Koop.

1 Bunder, 16 Roeden en 10 Ellen BOUW-
LAND, genaamd de achterste
Winkel.

In huur als boven voor..... f 70.--

De Inzet bedraagt als voor.... f 600.--

3e Koop.

3 Banders, 69 Roeden en 47 Ellen WEI-
LAND, genaamd de Gansheuvel.

In huur als boven voor..... f 90.--

De Inzet bedraagt als voor... f 425.--

4e Koop.

1 Bunder, 82 Roeden en 90 Ellen WEI-
LAND, genaamd de Schoonheuvel.

Buiten huur.

De Inzet bedraagt als voor... f 600.--

5e Koop.

2 Banders, 67 Roeden en 90 Ellen dito genaamd
de Hengmeng.

In huur als boven voor..... f 70.--

De Inzet bedraagt als voor... f 355.--

6e Koop.

1 Bunder, 76 Roeden en 20 Ellen dito genaamd
de Zeestekken.

Buiten huur.

De Inzet bedraagt als voor... f 820 --

7e Koop.

2 Banders, 37 Roeden en 19 Ellen dito, ge-
naamd de Achterste Winkel.

In huur als boven voor..... f 120.--

De Inzet bedraagt als voor.... f 870.--

8e Koop.

2 Banders, 44 Roeden en 50 Ellen dito, ge-
naamd de Mannike Louten.

Buiten huur.

De Inzet bedraagt als voor... f 420.--

9e Koop.

1 Bunder, 60 Roeden en 80 Ellen BOUW-
LAND, genaamd de Geerden.

In huur toor 16 jaren tot f 70.-- jaar-
lijksch.

De Inzet bedraagt als voor..... f 810.--
De finale Verkoop dezer vaste GOEDEREN,
zoo als die bij gedrukte en geaffigeerde Bil-
letten, breeder zijn vermeld, zal plaats heb-
ben ten Herberge van J A N V A N M I L L E
te Bokhoven, op Donderdag den 11 Augustus
1842 des voormiddags ten elf ure, zijnde
inmiddels ten kantore van den Notaris
G E R L A C H te Heusden zoo ten aan-
zien van Lasten, Huren, enz. verdere infor-
matien te bekomen.

ZEGT HET VOORT.

De Notaris J. A. GERLACH Jr,
residerende te Heusden,
provincie Noord-Brabant,
zal op Dingsdag den 23.
Augustus 1842 provisioneel
en den 6 September 1842
finaal, des namiddags ten

vier ure ten herberge van J. P. KRAEFFT
te Oud-Heusden verkoopen:

No. 1. Een kapitale H E R B E R G en
UITSpanning, kleiner HUIS
en SCHUUR, TUIN, MOES-
HOF en BOOMGAARD, gelegen
even buiten de stad Heusden, aan den ge-
projecteerden steenweg naar 's Bosch en
Tilburg, alwaar eene BOOG-SCHUT-
TERIJ uit gemelde Stad van circa 40
Leden, gedurende de zomermaanden bij el-
kander komt.

No. 2. Een HEERENHUIS, SCHUUR
en STALLING, met TUIN,
BOUW- en HOFLAND groot
1 Bunder 18 Roeden en 70 Ellen, mede
aldaar gelegen, en zeer geschikt voor zo-
mer en winter verblijf, dit zal in 2 partijen
en dan in Massa geveild worden.

No. 3. Een perceel BOUW- en WEI-
LAND aldaar groot 2 B., 58 R., en
90 E.

Men vervoege zich om verdere inlichtingen,
met franco brieven ten kantore van genoem-
den Notaris of bij den WelEerwaarden Heer
C. F. J. P A P E, Predikant te
Heusden:

DOOR VERDEELING,

UIT DE

HANDTEKOOPE.

Een Hecht en SterkHUIS,
TUIN en ERVE, waar-

in sedert eene reeks van ja-
ren met veel Succes, het fabriceren van
LAKENS, BAAIJEN en DUF-
FELS is uitgeoefend geworden; staan-
de en gelegen te Tilburg letter C. No.
581; mitsgaders onderscheidene G E -
R E E D S C H A P P E N, als: een
ROUWMOLEN, BORSTEL-
MOLEN, SCHEER-MACHI-
NE, DECATISEER-MACHI-
NE met TAFEL, en meer andere
VOORWERPEN tot uitoefening
van bovengenoemd B E R O E P be-
hoorende; -- te aanvaarden den 15den Oc-
tober 1842.

Nadere informatie te bekomen bij
den Heer L a m b e r t u s
W I J n a n d e s M A A S,
te Tilburg.

De Notarissen STRUYK en VAN DORSSER,
zullen op Maandag den 8 Augustus 1842,
des middags ten 12 ure, in de woning op
den Noorder Elspaat, op het Bergsche Veld,
onder Dubbeldam, publiek op dag ver-
koopen:

Circa 18 bunders uitmuntend gewassen en in den
vollen blees te veld staande H A V E R T,
op voormelden Noorder Elspaat, in zooda-
nige percelen als een en ander zal afgenom-
merd staan.

Aanwijzing is dagelijks te bekomen bij H E N -
D R I K G R O E N E V E L D, op
gezegde plaat.

Beurs van Amsterdam

Heden Zaterdag 30 Julij 41 Ure.

W. S. 24 pC. 52. Dito 5 pC. 101. 1. 52. 4 pC. 83.
Dito 3 pC. 76. 1. Handeln. 144. 1. O. L. 5. pC. 99. 1. 100.
1. 100. 1. 100. 1. 100.

Ter drukkerij van B. A. A. de ROOF.